

ARTICLE INFO

Received: 01st July 2021

Accepted: 05th July 2021

Online: 07th July 2021

KEY WORDS

The main ideas that characterize distance learning, specially selected teaching materials, the spatial separation of teacher and student, subject-subject, subject-object, continuous educational work of the listener.

METHODOLOGICAL AND PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL ASPECTS OF DISTANCE LEARNING

Fayzieva Gulzoda Ulugbekovna¹

¹ Tashkent State Pedagogical University named after Nizami

She is a 3rd year student of general psychology, part-time education

<https://doi.org/10.5281/zenodo.5083300>

ABSTRACT

The role and importance of the student's independent work methodology in distance learning will increase significantly. Independent work in full-time and part-time forms of learning, as a rule, performs the functions of all other learning activities. Independent work with preschool education is a dominant type of educational activity. However, learning materials do not provide knowledge to students, as developers of educational platforms often say that this position is incorrect. Knowledge cannot be passed from hand to hand.

MASOFAVIY O'QITISHNING USLUBIY VA PSIXOLOGIK-PEDAGOGIK JIHATLARI

Fayzieva Gulzoda Ulugbekovna¹

¹ Nizomiy nomidagi Toshkent Davlat Pedagogika Universiteti

Umumiy psixologiya yo'nalishi, sirtqi ta'lim 3 bosqich talabasi

MAQOLA TARIXI

Qabul qilindi: 01-iyul 2021

Ma'qullandi: 05-iyul 2021

Chop etildi: 07-iyul 2021

KALIT SO'ZLAR

Masofaviy ta'limni tavsiflovchi asosiy fikrlar, maxsus tanlangan o'quv materiallari, o'qituvchi va talabaning fazoviy ajratilishi, sub'ektli-sub'ekt, sub'ektli-ob'ekt, tinglovchining uzluksiz tarbiyaviy ishlari.

ANNOTATSIYA

Masofaviy o'qitishda talabaning mustaqil ishlash metodikasining o'rni va ahamiyati sezilarli darajada oshadi. O'qishning kunduzgi va sirtqi shakllarida mustaqil ishlash, qoida tariqasida, boshqa barcha o'quv faoliyatining vazifalarini bajaradi. Maktabgacha ta'lim bilan mustaqil ish ta'lim faoliyatining ustun turidir. Biroq, o'quv materiallari o'quvchilarga bilimlarni yetkazib bermaydi, chunki ko'pincha ta'lim platformalarini ishlab chiquvchilar bu pozitsiya noto'g'riligini aytadilar. Bilimni qo'ldan qo'lga o'tkazish mumkin emas.

Bugun siz dunyoning istalgan nuqtasida bo'lishingiz bilan turli mamlakatlarning nufuzli universitetlari, tijorat va notijorat kompaniyalarining to'liq malakali masofaviy kurslari va malaka oshirish dasturlarida qatnashishingiz mumkin. Masofaviy ta'lim natijalari an'anaviy tadqiqotlar natijalariga qaraganda deyarli yaxshi, ba'zan esa undan ham ustundir. Yaqin yillarda masofaviy ta'lim va o'qitish natijalari yanada hayratlanarli bo'lishiga shubha yo'q.

Masofaviy ta'lim tizimiga kiradigan masofadan o'qitish uning texnologik tarkibiy qismiga aylanadi. Shuning uchun masofadan o'qitishni tashkil etish muammosi birinchi o'ringa chiqadi. Bunday trening o'quv tizimida allaqachon o'z o'rnini egallagan va endi biz masofaviy o'qitish haqida emas, balki masofaviy texnologiyalar asosida ta'limning turli shakllarini tashkil etish to'g'risida gaplashishimiz kerak.

Masofaviy ta'limni tavsiflovchi asosiy fikrlar:

- o'qituvchi va talabaning fazoviy ajratilishi;
- talaba va ta'lim muassasasini fazoviy ajratish;
- tinglovchining uzluksiz tarbiyaviy ishlari;
- o'quvchi va tarbiyachining o'zaro ta'siri;
- maxsus tanlangan o'quv materiallari [1, s.132].

Masofaviy ta'limni o'rganish mavzusi masofaviy ta'lim

texnologiyalarining psixologik va pedagogik jihatlari (DOT). Ushbu fanning eng muhim muammolaridan biri bu kompyuter axborot-kommunikatsiya ta'lim muhitida individual mashg'ulotlarni tashkil etish usullarini psixologik asoslashdir. Ushbu muammo bir qator shaxsiy psixologik va pedagogik vazifalar bilan bog'liq bo'lib, mutaxassisning psixologik modellari va kasbiy profillari ishlab chiqilmoqda (ma'lum bir kasbni tavsiflovchi belgilar tizimi, shuningdek, ushbu kasb bo'yicha xodim uchun normalar va talablar ro'yxati ham mavjud). Axborot-kommunikatsiya ta'lim muhitida qaysi mutaxassisliklarni o'qitish mumkinligi va qisman mumkin bo'lmagan yoki mumkin bo'lgan narsalarga aniqlik kiritadi. Shuningdek, tadqiqotchilar masofaviy ta'limning didaktik va uslubiy masalalarini psixologik-pedagogik asoslash ustida ishlamoqdalar.

Axborot va telekommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim tizimida axborot bilan ishlash uchun printsiplial yangi shart-sharoitlarni yaratdi. Endilikda an'anaviy ta'lim - ta'lim jarayonining axborot mazmuni darajasini baholashning asosiy mezonlari turli xil ta'lim platformalaridan, elektron kutubxonalaridan, video va telekonferentsiyalar materiallaridan, elektron pochtdan va hokazolardan foydalanish uchun global tarmoqlarga kirish qobiliyatidir.

Kunduzgi va sirtqi ta'lim bilan taqqoslaganda masofaviy o'qitishning o'ziga xos xususiyatlari haqida gapirganda, quyidagilarni ta'kidlash lozim [2]:

1) Masofaviy o'qitishda talabaning mustaqil ishlash metodikasining o'rni va

ahamiyati sezilarli darajada oshadi. O'qishning kunduzgi va sirtqi shakllarida mustaqil ishlash, qoida tariqasida, boshqa barcha o'quv faoliyatining vazifalarini bajaradi. Maktabgacha ta'lim bilan mustaqil ish ta'lim faoliyatining ustun turidir. Biroq, o'quv materiallari o'quvchilarga bilimlarni yetkazib bermaydi, chunki ko'pincha ta'lim platformalarini ishlab chiquvchilar bu pozitsiya noto'g'riligini aytadilar. Bilimni qo'ldan qo'lga o'tkazish mumkin emas. Talabaga faqat o'quv ma'lumoti yetkaziladi va u talabaning intensiv aqliy faoliyati jarayonida ushbu ma'lumotni aniq qayta ishlash natijasidagina talaba bilimiga aylanishi mumkin. Ma'lumot o'quv va ilmiy ma'lumotlar sifatida talabaning shaxsiy faoliyatining ob'ektiga aylanmaguncha, so'zning asl ma'nosida bilim mavjudligi haqida gapirish mumkin emas. Ushbu psixologik ahamiyatdan tashqari mustaqil ish ham katta tarbiyaviy ahamiyatga ega - u mustaqillikni nafaqat yangi ilmiy va o'quv ma'lumotlari bilan ishlashda, balki ma'lum bilim, ko'nikma va malakalarning kombinatsiyasi sifatida ham xarakterga xos xususiyat sifatida shakllantiradi.

2) Ta'lim ma'lumotlari nafaqat ko'p, balki yuqori kasbiy ta'limni rivojlantirish uchun ko'rsatmalar, professional fikrlash ham bor. Shubhasizki, an'anaviy darsliklarning hech biri o'z-o'zidan kelajak mutaxassis uchun tafakkur maktabiga

aylana olmaydi. Professional tafakkur, psixologik tadqiqotlar ko'rsatganidek, talabada, asosan, berilgan o'qituvchining "fikrlash uslubi" ni o'zlashtirish shaklida rivojlanadi va agar uzoq muddatli o'zaro ta'sir jarayonida "sub'ektli-sub'ekt" munosabatlari shakllansagina, ta'lim jarayonidagi faol ishtirokchilarni bevosita bog'lash mumkin.

Shu nuqtai nazardan qaraganda, zamonaviy masofaviy o'qitishning asosiy kamchiligi - doimiy ravishda "o'qituvchi-talaba" shaxslararo aloqaning yetishmasligidir. Aynan shu kabi muloqot jarayonida o'quv-bilish motivlari va maqsadlarining murakkab iyerarxiyasi, ilmiy fikrlash uslubi madaniyatini singdirish, ilmiy ijodkorlik va kasbiy faoliyat axloqi va estetikasini ochish imkoniyati paydo bo'ladi. Biroq, mavjud masofaviy ta'lim tizimi hali ham o'quv jarayonini rasmiy ravishda belgilash tomon harakat qiladi va asosan "sub'ektli-ob'ekt" munosabatlarini yaratishga yordam beradi.

Shunday qilib, hozirgi vaqtda masofaviy o'qitishning psixologik va pedagogik imkoniyatlari kunduzgi va hattoki masofadan o'qitish imkoniyatlaridan sezilarli darajada nochoridir. Bu yerda talabaning kasbiy rivojlanishining haqiqiy psixologik qiyinchiliklari paydo bo'ladi. Lekin tez orada buni bartaraf etishlariga ishonamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Стефанова Н. А., Ахунова З. Р. Взгляд работодателя на "on-line специалиста" или качество дистанционного обучения // КНЖ. 2017. №4 (21).
2. URL:<https://cyberleninka.ru/article/n/vzglyad-rabotodatelya-na-on-line-spetsialista-ili-kachestvo-distantsionnogo-obucheniya> - Дата обращения: 13.03.2021.
3. Белинская Е. П., Жичкина А. Е. Современные исследования виртуальной коммуникации: проблемы, гипотезы, результаты // Сборник «Образование и информационная культура». ЦСО РАО Москва, 2000.

4. Мараховская Н. В. Психолого-педагогические средства преодоления познавательных барьеров в дистанционном обучении: Дис. ... канд. пед. наук: 13.00.01; Брянск, 2002. - 127 с.
5. Fayzieva G.U. ACTUALIZATION OF SELF-UPBRINGING AND SELF-EDUCATION SKILLS IN THE CONTEXT OF MASS APPLICATION OF DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES. Conference on innovation in the modern education system. 503-510 page (2021)
6. FayzievaG.U.psychological-component-of-remote-learning
<https://www.neliti.com/publications/336561/>